



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Podręczny słowniczek PO KL



Szczecin 2011 r.

Z przyjemnością przekazujemy w Państwa ręce *Podręczny Słowniczek PO KL*, poświęcony najważniejszym zagadnieniom związanym z *Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki*. Publikacja ta skierowana jest do wszystkich tych, którzy realizują, bądź przymierzają się do realizacji projektów w ramach PO KL.

Mamy nadzieję, iż *Podręczny Słowniczek PO KL* przybliży nomenklaturę i przyczyni się do wyjaśnienia zagadnień zawartych w meandrach dokumentów oraz stanie się punktem odniesienia do tego, by fundusze unijne stały się bardziej przyjazne.

Życzymy owocnej pracy,
Pracownicy Punktu Konsultacyjnego EFS

Zdjęcie wykorzystane z konkursu fotograficznego *Człowiek najlepsza inwestycja*.

Publikacja jest bezpłatna.

Spis treści:

1. Audyt
2. Beneficjent
3. Beneficjent Ostateczny
4. Cel główny projektu
5. Cele szczegółowe projektu
6. Centrum Integracji Społecznej (CIS)
7. Certyfikacja
8. Charakterystyka projektu
9. Cross-financing
10. Dokumentacja konkursowa
11. Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej
12. Działalność pozarolnicza
13. E-learning
14. Ekonomia społeczna
15. Ekspert
16. Empowerment
17. Europejski Fundusz Społeczny (EFS)
18. Ewaluacja projektu
19. Flexicurity
20. Fundusze strukturalne
21. Gender Mainstreaming
22. Generator Wniosków Aplikacyjnych (GWA)
23. Generator Wniosków Płatniczych (GWP)
24. Gminy w szczególnej sytuacji społeczno-ekonomicznej
25. Grupa docelowa
26. Grupa odbiorców (projekty innowacyjne)
27. Grupa użytkowników (projekty innowacyjne)
28. Harmonogram konkursu

29. Harmonogram płatności
30. Harmonogram realizacji projektu
31. Inicjatywa oddolna
32. Inne formy wychowania przedszkolnego
33. Instytucja Organizująca Konkurs (IOK)
34. Instytucja Pośrednicząca (IP)
35. Instytucja Wdrażająca (IW)
36. Instytucja Zarządzająca (IZ)
37. Instytucje pomocy i integracji społecznej
38. Instytucje rynku pracy
39. Jednostka badawczo-rozwojowa
40. Jednostka Samorządu Terytorialnego (JST)
41. Jednostki sektora finansów publicznych
42. Klub Integracji Społecznej (KIS)
43. Komisja Oceny Projektów (KOP)
44. Komitet Monitorujący
45. Kompetencje kluczowe
46. Komponent centralny
47. Komponent regionalny
48. Konkurs otwarty
49. Konkurs zamknięty
50. Kontrola finansowa
51. Koszty bezpośrednie
52. Koszty kwalifikowane
53. Koszty niekwalifikowane
54. Koszty pośrednie
55. Krajowa Instytucja Wspomagająca (KIW)
56. Kryteria dostępu
57. Kryteria horyzontalne
58. Kryteria strategiczne

59. Kryteria wyboru projektów
60. Kształcenie formalne
61. Kształcenie nieformalne
62. Kształcenie pozaformalne
63. Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych
64. Kształcenie ustawiczne w formach szkolnych
65. Kurs e-learningowy
66. Lider projektu
67. List intencyjny
68. Lista rankingowa
69. Mainstreaming
70. Mainstreaming w projektach innowacyjnych
71. Małe granty
72. Mapa projektów EFS
73. Monitorowanie
74. Negocjacje
75. Obszary wiejskie
76. Ocena formalna
77. Ocena merytoryczna
78. Okres kwalifikowania wydatków
79. Okres Programowania
80. Organizacja pozarządowa
81. Osoba bezrobotna
82. Osoba nieaktywna zawodowo
83. Osoba zatrudniona
84. Osoba odchodząca z rolnictwa
85. Osoba odchodząca z rybołówstwa (rybactwa)
86. Osoba pozostająca bez zatrudnienia
87. Outplacement (zwolnienie monitorowane)
88. Partner krajowy

- 89. Partner ponadnarodowy
- 90. Partnerstwo krajowe
- 91. Partnerstwo publiczno-społeczne
- 92. Partnerzy społeczni
- 93. PEFS - Podsystem Monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego
- 94. Plan działania
- 95. Podkomitet Monitorujący PO KL (PKM PO KL)
- 96. Podmioty ekonomii społecznej
- 97. Podstawa programowa
- 98. Pomoc de minimis
- 99. Pomoc publiczna
- 100. Produkt
- 101. Produkt finalny (projekt innowacyjny)
- 102. Program Operacyjny
- 103. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL)
- 104. Projekt
- 105. Projekt badawczy
- 106. Projekt informacyjno-promocyjny
- 107. Projekt innowacyjny
- 108. Projekt innowacyjny testujący
- 109. Projekt innowacyjny upowszechniający
- 110. Projekt konkursowy
- 111. Projekt systemowy
- 112. Projekt współpracy ponadnarodowej
- 113. Projekt z komponentem ponadnarodowym
- 114. Projektodawca
- 115. Promocja projektu
- 116. Protest
- 117. Publiczne środki krajowe

- 118. Publiczne środki wspólnotowe
- 119. Punkt Konsultacyjny EFS
- 120. Punkty kontaktowe
- 121. Regionalna Informacyjna Grupa Robocza Funduszy Europejskich (RIGR FE)
- 122. Regionalne Sieci Tematyczne (RST)
- 123. Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego (RO EFS)
- 124. Reguła proporcjonalności
- 125. Rekrutacja otwarta
- 126. Rekrutacja zamknięta
- 127. Relacja nakład-rezultat
- 128. Rezultaty
- 129. Ryczałt
- 130. Spin – off
- 131. Spin – out
- 132. Sprawozdanie okresowe
- 133. Standard minimum
- 134. Strategia wdrażania projektu innowacyjnego testującego
- 135. Szczegółowy Opis Priorytetów (SzOP)
- 136. Szkolenie ogólne
- 137. Szkolenie specjalistyczne
- 138. Transza
- 139. Trwałość projektu
- 140. Umowa cywilno – prawna
- 141. Umowa o dofinansowanie projektu
- 142. Umowa o współpracy ponadnarodowej
- 143. Walidacja produktu finalnego
- 144. Wartość dodana
- 145. Wartość dodana projektu innowacyjnego
- 146. Wizyta monitorująca

- 147. Wkład niepieniężny
- 148. Wkład pieniężny
- 149. Wkład prywatny
- 150. Wkład własny
- 151. Wniosek o dofinansowanie projektu
- 152. Wniosek beneficjenta o płatność
- 153. Wskaźniki
- 154. Wsparcie towarzyszące
- 155. Wykluczenie społeczne
- 156. Wymiary innowacyjności
- 157. Wyodrębnione projekty współpracy ponadnarodowej
- 158. Zabezpieczenie prawidłowej realizacji projektu
- 159. Zadanie zlecone
- 160. Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ)
- 161. Zamówienie publiczne
- 162. Zasada konkurencyjności
- 163. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn
- 164. Zasada SMART

1. Audyt – działania prowadzące do uzyskania niezależnej oceny funkcjonowania instytucji. Podczas tego procesu oceniana jest legalność, gospodarność, celowość i rzetelność prowadzonych przez kontrolowany podmiot działań. Audyt jest zazwyczaj przeprowadzany przez odrębną komórkę, podporządkowaną bezpośrednio kierownikowi instytucji (audyt wewnętrzny) lub przez firmę zewnętrzną (audyt zewnętrzny). Audyt może być również przeprowadzany w celu sprawdzenia, czy beneficjent realizuje projekt zgodnie z umową o dofinansowanie i obowiązującymi przepisami prawa.

2. Beneficjent – wnioskodawca, z którym Instytucja Organizująca Konkurs (IOK) podpisała umowę o udzielenie wsparcia na realizację projektu w ramach PO KL.

3. Beneficjent Ostateczny – osoba, instytucja lub grupa społeczna bezpośrednio korzystająca z wdrażanej pomocy (osoby pracujące, bezrobotne, niepełnosprawne, uczniowie, przedsiębiorcy).

4. Cel główny projektu – określone w fazie wstępnej przygotowania projektu, planowane efekty, jakie ma przynieść dane działanie o charakterze publicznym. W ramach PO KL cel ten powinien wynikać bezpośrednio ze zdiagnozowanego/ych problemu/ów, jaki/e projektodawca chce rozwiązać lub złagodzić dzięki realizacji projektu. Musi być on ściśle powiązany z uzasadnieniem i nie może dotyczyć innych obszarów niż te, które zostały opisane we wniosku o dofinansowanie.

5. Cele szczegółowe projektu – określone w fazie wstępnej przygotowania projektu, planowane efekty jakie ma przynieść dane działanie o charakterze publicznym. W ramach PO KL cele te muszą być spójne z celem głównym w kontekście problemów, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu i w bezpośredni sposób wpłynie na osiągnięcie celu głównego. Stanowią one rozbięcie celu głównego na zestawy celów częściowych, koniecznych i wystarczających do osiągnięcia celu głównego. Cele te powinny opisywać stan docelowy, a nie zadania jako takie i powinny stanowić odzwierciedlenie pożądanej sytuacji w przyszłości.

6. Centrum Integracji Społecznej (CIS) – jednostka organizacyjna, którą może utworzyć wójt, burmistrz, prezydent miasta lub organizacja pozarządowa. Służyć ona ma reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działalność CIS-ów obejmuje głównie warsztaty i szkolenia, umożliwiające zdobycie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych, praktyki i staże, a także indywidualne programy zatrudnienia socjalnego, dopasowane do możliwości i umiejętności uczestnika. Działalność ta dotyczy także udziału w grupach wsparcia, grupach samopomocowych, zajęciach terapeutycznych, umożliwiających zdobywanie praktycznych, „życiowych” umiejętności, ułatwiających rozwiązywanie problemów osobistych i rodzinnych, wzmacniających motywację do zmiany własnego losu i umożliwiających codzienne funkcjonowanie w społeczeństwie.

7. Certyfikacja – czynność dokonywana w ramach systemu kontroli finansowej przez instytucję płatniczą w stosunku do operacji finansowych

dokonywanych przez Instytucję Zarządzającą i Instytucję Pośredniczącą. Ma na celu potwierdzenie, czy wydatki poniesione na rzecz beneficjentów były ograniczone do okresu dopuszczalności kosztów, realizowane były zgodnie z obowiązującymi procedurami i czy dotyczyły uzgodnionych działań.

8. Charakterystyka projektu – część wniosku o dofinansowanie projektu, która składa się z: uzasadnienia realizacji projektu; opisu grup docelowych; zadań podejmowanych w projekcie; opisu wskaźników i rezultatów, jakie przyniesie dany projekt; oceny potencjału projektodawcy oraz sposobu zarządzania projektem.

9. Cross-financing – w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki oznacza możliwość finansowania zakupu: pojazdów i mebli; środków trwałych, których wartość początkowa jest wyższa od 350 zł.; a także drobnych prac dostosowawczych w budynkach, pomieszczeniach i miejscach pracy, w których realizowany jest projekt. Wydatki ponoszone w ramach cross-finansingu powinny zostać przeznaczone przede wszystkim na zapewnienie realizacji zasady równości szans, w szczególności w odniesieniu do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wartość wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 10% wartości projektu dla Priorytetów VI, VIII, IX, oraz 15% dla Priorytetu VII.

10. Dokumentacja konkursowa – dokument, w którym opisywane są każdorazowo wszystkie zasady dotyczące ogłoszonych konkursów. Zawiera on m.in. poszczególne kryteria brane pod uwagę przy ocenie wniosku, a także opis procedury przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

11. Dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej – forma pomocy wypłacana ze środków unijnych w wysokości do 40 tys. złotych, przeznaczona dla osób, które nie prowadziły działalności gospodarczej w ciągu roku przed przystąpieniem do projektu, a założona przez nie działalność gospodarcza nie będzie miała charakteru działalności związanej z rolnictwem bądź transportem towarów. Osoby pragnące uzyskać takie dofinansowanie uczestniczą w bezpłatnym szkoleniu z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej oraz pisania biznesplanu. Po tym etapie następuje ocena i wyłonienie biznesplanów przyjętych do realizacji. Dotacja jest bezzwrotna pod warunkiem prowadzenia działalności gospodarczej przez okres 1 roku od momentu jej założenia.

12. Działalność pozarolnicza – działalność gospodarcza, która nie obejmuje produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym produkcji ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej, rybnej i leśnej.

13. E-learning – nauczanie z wykorzystaniem technik komputerowych. Nauka poprzez system e-learning pozwala na ukończenie kursu, szkolenia, a nawet studiów bez konieczności fizycznej obecności w sali wykładowej.

14. Ekonomia społeczna – działania polegające na osiąganiu celów społecznych metodami gospodarczymi. Za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o celach głównie społecznych, której zyski w założeniu są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli.

15. Ekspert – osoba powołana przez Ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, w celu zapewnienia rzetelnej i bezstronnej oceny projektów. Minister powołuje i odwołuje ekspertów z poszczególnych dziedzin objętych programem operacyjnym na okres 5 lat, licząc od dnia powołania, a także prowadzi listę tych ekspertów. Instytucja Zarządzająca, Instytucja Pośrednicząca lub Instytucja Wdrażająca, w procesie wyboru projektów do dofinansowania, może korzystać z opinii ekspertów wpisanych na ww. listę. Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady powoływania i odwoływania ekspertów, warunki jakie musi spełniać ekspert oraz przesłanki skreślenia z listy ekspertów, a także warunki ich wynagradzania za wydane opinie.

16. Empowerment – zasada zaangażowania w proces wypracowywania innowacyjnych rozwiązań przedstawicieli grup docelowych, czyli użytkowników i odbiorców. Ma ona, oprócz upowszechniania i włączania w główny nurt polityki lub/i praktyki, kluczowe znaczenie w projektach innowacyjnych testujących.

17. Europejski Fundusz Społeczny (EFS) – jeden z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Został stworzony, by redukować różnice w zamożności i jakości życia we wszystkich państwach członkowskich. Ze środków EFS finansowane są m.in.: szkolenia zawodowe, stypendia, praktyki zawodowe, doradztwo i pośrednictwo zawodowe, analizy i badania dotyczące rynku pracy itp.

18. Ewaluacja projektu – badanie oceniające realizację projektu na wszystkich jego etapach. Powinno ono dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w dalszej realizacji projektu.

19. Flexicurity – idea godzenia elastyczności rynku pracy i jego bezpieczeństwa, polegająca na wdrażaniu 4 założeń: elastycznych i przewidywalnych warunków umów (zarówno dla pracownika, jak i pracodawcy); strategii uczenia się przez całe życie (w celu dostosowania się do zmieniającego się rynku pracy); skutecznej aktywnej polityki rynku pracy, pozwalającej na skrócenie okresów

bezrobocia i zmiany pracy oraz nowoczesnych systemów zabezpieczenia społecznego (świadczenia dla bezrobotnych, emerytury, ochrona zdrowia, umożliwienie godzenia życia zawodowego z prywatnym itp.).

20. Fundusze strukturalne – środki w budżecie Wspólnoty, umożliwiające pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich drogą interwencji w kluczowych sektorach i regionach. Na fundusze strukturalne w okresie programowania 2007-2013 składają się: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejski Fundusz Społeczny (EFS).

21. Gender Mainstreaming – uwzględnienie społecznego i kulturowego wymiaru płci we wszystkich realizowanych projektach, bez względu na ich tematykę.

22. Generator Wniosków Aplikacyjnych (GWA) – narzędzie służące do przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego, które umożliwia tworzenie, edycję i wydruk wniosku o dofinansowanie projektu.

23. Generator Wniosków Płatniczych (GWP) – narzędzie służące do przygotowania wniosków o płatność przez beneficjentów przy rozliczaniu projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Generator umożliwia tworzenie, edycję i wydruk wniosków o płatność, jak również jest wsparciem dla beneficjentów w prawidłowym przygotowaniu i późniejszej walidacji poprawności wniosku o płatność.

24. Gminy w szczególnej sytuacji społeczno-ekonomicznej – gminy, w których wskaźnik bezrobocia stanowi powyżej 150% średniej dla województwa zachodniopomorskiego oraz dochód własny budżetów gmin na 1 mieszkańca wynosi poniżej 75% średniej województwa.

25. Grupa docelowa – osoba, instytucja lub środowisko (grupa społeczna) bezpośrednio korzystająca z wdrażanej pomocy (Beneficjent Ostateczny) w ramach projektu.

26. Grupa odbiorców (projekty innowacyjne) – osoby, których problemy będą mogły być skutecznie rozwiązane dzięki wdrożeniu nowego produktu finalnego w wyniku realizacji projektu innowacyjnego. Grupa ta musi być przedstawiona we wniosku o dofinansowanie w następujących wymiarach:

- docelowym - wszyscy ci, którzy potencjalnie będą mogli skorzystać ze wsparcia z zastosowaniem nowego narzędzia już po jego włączeniu do polityki,

- upowszechnienia i włączenia w ramach projektu - liczba i charakterystyka przedstawicieli grupy docelowej, którzy będą aktywizowani z wykorzystaniem wypracowanego narzędzia w ramach działań upowszechniających i włączających zastosowanych w projekcie,
 - testowania - liczba i charakterystyka przedstawicieli grupy docelowej, którzy uczestniczyć będą w testowaniu i ocenie produktu w ramach projektu.
-

27. Grupa użytkowników (projekty innowacyjne) – osoby, które otrzymają do rąk nowe metody działania, nowe technologie, nowe narzędzia, np. pracownicy urzędów pracy, instruktorzy z instytucji szkolących, nauczyciele w szkołach, w wyniku realizacji projektu innowacyjnego. Grupa ta musi zostać przedstawiona w następujących wymiarach:

- docelowym - wszyscy członkowie grupy docelowej, którzy ostatecznie powinni otrzymać do stosowania nowe narzędzie;
 - upowszechniania i włączania - liczba i charakterystyka przedstawicieli grupy docelowej, którym nowe narzędzie prześlemy w ramach działań upowszechniających i włączających zastosowanych w projekcie, oraz
 - testowania - liczba i charakterystyka przedstawicieli grupy docelowej, którzy uczestniczyć będą w testowaniu i ocenie produktu w ramach projektu.
-

28. Harmonogram konkursu – zestawienie terminów, w których Instytucja Organizująca Konkurs jest zobowiązana do dokonania oceny formalnej i merytorycznej wniosku o dofinansowanie projektu oraz przekazania wyników konkursu projektodawcom aplikującym o dofinansowanie.

29. Harmonogram płatności – dokument stanowiący załącznik do umowy o dofinansowanie projektu w ramach PO KL, który zawiera: liczbę transz, o jaką ubiega się beneficjent, datę przekazania płatności, kwotę transzy dotacji, okres za jaki będzie składany wniosek o płatność (od-do) oraz kwotę planowanych w projekcie wydatków do rozliczenia.

30. Harmonogram realizacji projektu – część wniosku o dofinansowanie projektu w ramach PO KL, która pozwala szczegółowo zaplanować działania podejmowane w projekcie w podziale na konkretne miesiące i kwartały. Harmonogram realizacji projektu przybiera formę wykresu Gantta.

31. Inicjatywa oddolna – propozycje działań zgłaszane przez samych mieszkańców danego obszaru. Projekt o zasięgu lokalnym, skierowany do mieszkańców gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i małych miast (do 25 tys. mieszkańców), zakładający udział grupy docelowej w formułowaniu założeń projektu i jego realizacji. Aby projekt miał charakter inicjatywy oddolnej, musi stanowić odpowiedź na potrzeby i problemy zgłaszane przez mieszkańców obszarów wiejskich i służyć ich rozwiązaniu.

32. Inne formy wychowania przedszkolnego – uzupełnienie sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego

w sytuacjach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi, a także przez osoby prawne i fizyczne. Inne formy wychowania przedszkolnego mogą być organizowane dla dzieci w wieku 3-5 lat, w miejscu możliwie najbliższym miejsca ich zamieszkania. Zajęcia w innej formie wychowania przedszkolnego prowadzić może nauczyciel posiadający kwalifikacje wymagane od nauczycieli przedszkoli.

33. Instytucja Organizująca Konkurs (IOK) – jednostka ogłaszająca konkurs, opracowująca dokumentację konkursową, kryteria i warunki konkursu, przeprowadzająca nabór wniosków, zapewniająca ich ocenę, ogłaszająca wyniki, negocjująca z projektodawcami.

34. Instytucja Pośrednicząca (IP) – jednostka, do której Instytucja Zarządzająca (IZ) delegowała część kompetencji związanych z realizacją Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki funkcję Instytucji Pośredniczącej w województwie zachodniopomorskim pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

35. Instytucja Wdrażająca (IW) – jednostka przyznająca pomoc, odpowiedzialna za zlecanie beneficjentom realizacji projektu. Do obowiązków Instytucji Wdrażającej należy też m.in. ogłaszanie konkursów, przeprowadzanie oceny formalnej wniosków, organizowanie prac Komisji Oceny Projektów, podpisywanie umów z projektodawcami,

monitorowanie realizacji projektów, wypłata/zwrot kosztów poniesionych przez projektodawców, przedkładanie wniosków o płatność do Instytucji Pośredniczącej i przedkładanie Instytucji Pośredniczącej sprawozdań z realizacji Działania. Każda instytucja wdrażająca posiada Punkt Konsultacyjny bądź Punkt Informacyjny, w którym można zasięgnąć informacji na temat ubiegania się o środki i wymogów dotyczących realizacji projektów.

36. Instytucja Zarządzająca (IZ) – instytucja odpowiedzialna za skuteczne i efektywne zarządzanie PO KL, która ponosi odpowiedzialność za jego wdrażanie, przestrzeganie oraz stosowanie odpowiednich regulacji związanych z jego realizacją. Funkcję IZ PO KL pełni Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego.

37. Instytucje pomocy i integracji społecznej – podmioty prowadzące działalność w sferze pomocy i integracji społecznej których głównym celem nie jest prowadzenie działalności gospodarczej.

Są to m.in. jednostki organizacyjne pomocy społecznej, a także organizacje pozarządowe działające w sferze pomocy i integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej i inne.

38. Instytucje rynku pracy – instytucje zajmujące się realizacją działań na rzecz promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu. Są to: publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje

zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego oraz instytucje partnerstwa lokalnego, wpływające na rynek pracy poprzez kształtowanie i obsługę procesów w nim zachodzących.

39. Jednostka badawczo-rozwojowa – państwowa jednostka organizacyjna wyodrębniona pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, tworzona w celu prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych, których wyniki powinny znaleźć zastosowanie w określonych dziedzinach gospodarki narodowej i życia społecznego.

40. Jednostka Samorządu Terytorialnego (JST) – gmina, powiat lub województwo. Jednostka ta posiada osobowość prawną, co umożliwia jej zaciąganie zobowiązań oraz posiadanie i zarządzanie mieniem.

41. Jednostki sektora finansów publicznych – organy władzy publicznej i podlegające im jednostki organizacyjne, których działalność finansowana jest ze środków publicznych.

42. Klub Integracji Społecznej (KIS) – jednostka organizacyjna, której celem jest realizacja działań umożliwiających udzielenie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy w zakresie:

odbudowywania i podtrzymywania umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu lub w miejscu pracy oraz podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. Klub Integracji Społecznej to też jednostka organizacyjna udzielająca wsparcia dla integrowania się grup osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, pomagająca samoorganizować się jego członkom, podejmować przez nich wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. Klub Integracji Społecznej to jednostka otwarta na potrzeby lokalnego środowiska, która stara się dopasować swoim zakresem świadczonych usług i działaniem do potrzeb wszystkich grup ryzyka, nie tylko określonych przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

43. Komisja Oceny Projektów (KOP) – komisja powołana przez Instytucję Wdrażającą w celu dokonania oceny merytorycznej wniosków o dofinansowanie projektu. Na podstawie ocen Komisji tworzona jest lista rankingowa projektów rekomendowanych do dofinansowania.

44. Komitet Monitorujący – podmiot powoływany przez kraj beneficjenta dla celów oceny i nadzorowania danego programu. Jego zadaniem jest m.in. zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów, akceptowanie uszczegółowień programu, okresowe badanie postępu w zakresie osiągnięcia szczegółowych celów określonych w programie i uszczegółowieniu programu. W skład Komitetu Monitorującego program wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

45. Kompetencje kluczowe – kompetencje, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, integracji społecznej, zatrudnienia oraz rozwoju postawy obywatelskiej. Istnieje 8 kompetencji kluczowych: porozumiewanie się w języku ojczystym; porozumiewanie się w językach obcych; kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne; kompetencje informatyczne; umiejętność uczenia się; kompetencje społeczne i obywatelskie; inicjatywność i przedsiębiorczość; świadomość i ekspresja kulturalna.

46. Komponent centralny – w ramach komponentu centralnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki występują następujące Priorytety: I – *Zatrudnienie i integracja społeczna*, II – *Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących*, III – *Wysoka jakość systemu oświaty*, IV *Szkolnictwo wyższe i nauka* oraz V – *Dobre rządzenie*. Cechą charakterystyczną komponentu centralnego jest możliwość realizowania projektu na terenie całego kraju.

47. Komponent regionalny – w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki występują następujące Priorytety: VI – *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*, VII – *Promocja integracji społecznej*, VIII – *Regionalne kadry gospodarki*, IX – *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*. W ramach ww. Priorytetów można ubiegać się o dofinansowanie projektów nie wykraczających swym zasięgiem poza teren województwa, w którym został zorganizowany konkurs.

48. Konkurs otwarty – konkurs, w którym nabór wniosków i ich ocena prowadzone są w sposób ciągły, do wyczerpania określonego limitu środków lub do zamknięcia konkursu uzasadnionego odpowiednią decyzją Instytucji Organizującej Konkurs (IOK). Raz w miesiącu na stronie internetowej IOK zamieszcza informację przypominającą o trwaniu naboru projektów oraz o stanie wykorzystania alokacji przeznaczonej na konkurs. IOK zamieszcza na swojej stronie internetowej z wyprzedzeniem co najmniej 5 dni informację o planowanej dacie zamknięcia konkursu otwartego, wraz z uzasadnieniem.

49. Konkurs zamknięty – konkurs, w którym określony jest jeden (jeśli konkurs będzie organizowany tylko raz) lub kilka następujących po sobie terminów naboru wniosków. IOK ogłasza konkurs określając daty otwarcia oraz daty zamknięcia naboru wniosków, tj. okres, w którym będą przyjmowane wnioski. Pomiędzy datą ogłoszenia naboru a ostateczną datą składania wniosków nie może upłynąć mniej niż 30 dni.

50. Kontrola finansowa – rodzaj kontroli mającej na celu weryfikację poprawności poniesionych wydatków w ramach projektu PO KL. Kontrola finansowa obejmuje w szczególności: weryfikację dokumentów księgowych wskazujących wydatki poniesione w ramach projektu; weryfikację dowodów zapłaty i innych dokumentów potwierdzających fakt zakupu zamówionych towarów i usług; sprawdzenie, czy prowadzona jest wyodrębniona ewidencja wydatków dla projektu; zbadanie czy wkład własny jest wniesiony zgodnie z harmonogramem projektu; weryfikację, czy w ramach projektu nie finansuje się zwykłej działalności jednostki realizującej projekt, a jedynie koszty związane z realizacją projektu w ramach PO KL oraz sprawdzenie statusu podatkowego beneficjenta.

51. Koszty bezpośrednie – koszty kwalifikowane, ujęte we wniosku o dofinansowanie projektu, które są bezpośrednio związane z jego realizacją.

52. Koszty kwalifikowane – racjonalne i efektywne koszty niezbędne do realizacji projektu, które zostały uwzględnione w budżecie wniosku o dofinansowanie projektu. Muszą być zgodne ze stosownymi wytycznymi w zakresie PO KL oraz z przepisami Unii Europejskiej i krajowymi.

53. Koszty niekwalifikowane – koszty, których poniesienie w projekcie nie będzie refundowane, m.in. podatek od towarów i usług (VAT), jeśli może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe, zakup nieruchomości, gruntu, infrastruktury, zakup sprzętu, mebli, pojazdów z wyjątkiem wydatków w ramach cross-financingu.

54. Koszty pośrednie – koszty związane z obsługą techniczną projektu, których nie można bezpośrednio przyporządkować do konkretnego zadania realizowanego w ramach projektu. Koszty pośrednie są ujęte w zamkniętym katalogu kosztów, który jest dostępny w dokumentach programowych, np. *Zasadach finansowania PO KL*. Jeżeli koszty pośrednie rozliczane będą ryczałtem, ich wysokość podlegać będzie określonym w dokumentach programowych limitom procentowym.

55. Krajowa Instytucja Wspomagająca (KIW) – Instytucja powołana przez Ministra Rozwoju Regionalnego w celu horyzontalnego wsparcia na poziomie krajowym instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie projektów innowacyjnych oraz współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – tj. obszarów: zatrudnienie i integracja społeczna, adaptacyjność przedsiębiorstw, edukacja i szkolnictwo wyższe oraz tzw. dobre rządzenie. KIW pełni także funkcję Sekretariatu ogólnego dla Sieci Tematycznych PO KL oraz Sekretariatów obszarowych dla ww. obszarów wsparcia PO KL.

56. Kryteria dostępu – wymogi obowiązkowe dla wszystkich projektodawców, podlegające weryfikacji podczas oceny formalnej lub merytorycznej wniosku. Instytucja Ogłaszająca Konkurs określa w dokumentacji konkursowej, które kryteria weryfikowane są na etapie oceny formalnej, a które na etapie oceny merytorycznej. Ocena ta dokonywana jest na zasadzie zero-jedynkowej, czyli wniosek spełnia dane kryterium (jeden) lub go nie spełnia (zero). Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów dostępu skutkuje odrzuceniem wniosku. Kryteria dostępu mogą dotyczyć, np.: projektodawcy, grup docelowych, obszaru realizacji projektu, poziomu wymaganego wkładu, minimalnej lub maksymalnej kwoty dofinansowania itp.

57. Kryteria horyzontalne – wymogi obejmujące: zgodność z właściwymi politykami i zasadami wspólnotowymi (tj. rozwój społeczeństwa informacyjnego, partnerstwo, zrównoważony rozwój, innowacyjność i współpraca ponadnarodowa, równość szans

i rozwój lokalny) oraz prawodawstwem wspólnotowym; zgodność z prawodawstwem krajowym; zgodność ze Szczegółowym Opiszem Priorytetów PO KL obowiązującym w dniu ogłoszenia konkursu. Ocena projektów na podstawie kryteriów horyzontalnych dokonywana jest na zasadzie zero-jedynkowej, czyli wniosek spełnia dane kryterium (jeden) lub go nie spełnia (zero). Wnioski nie spełniające jednego lub więcej kryteriów są odrzucane na pierwszym etapie oceny merytorycznej.

58. Kryteria strategiczne – dotyczą preferowania pewnych założeń projektowych, co w praktyce oznacza przyznanie spełniającym je wnioskowi dodatkowych punktów w trakcie oceny merytorycznej. Premia punktowa za spełnianie kryteriów strategicznych jest doliczana do końcowej oceny projektu tylko w sytuacji, gdy wniosek od każdego z dwóch oceniających albo od jednego z dwóch oceniających i trzeciego oceniającego uzyskał co najmniej 60 punktów, a także przynajmniej 60% punktów od każdego z dwóch oceniających albo od jednego z dwóch oceniających i trzeciego oceniającego w poszczególnych punktach oceny merytorycznej. Szczegółowe zasady wyliczania punktów zawarto w Zasadach dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL. Spełnianie kryteriów strategicznych nie jest obowiązkowe, aby wniosek mógł zostać pozytywnie oceniony pod względem merytorycznym. Przykłady kryteriów strategicznych: Grupę docelową w 70% stanowią osoby powyżej 50 roku życia; Projekt zapewnia objęcie wsparciem uczniów niepełnosprawnych.

59. Kryteria wyboru projektów – zestaw wymogów formalnych i merytorycznych, które muszą spełnić projekty, aby uzyskać dofinansowanie ze środków pomocowych. W ramach PO KL stosowane są następujące podstawowe rodzaje kryteriów dokonywania wyboru projektów: kryteria ogólne oraz kryteria szczegółowe. Kryteria ogólne mają charakter uniwersalny, tj. obowiązują dla wszystkich Priorytetów, Działań, Poddziałań i typów projektów realizowanych w ramach PO KL. Kryteria szczegółowe określone są i obowiązują w odniesieniu do poszczególnych Priorytetów, Działań, Poddziałań i typów projektów. Kryteria szczegółowe określone są przez poszczególne Instytucje Pośredniczące z uwzględnieniem specyfiki danego obszaru.

60. Kształcenie formalne – kształcenie odbywające się na podstawie programu zatwierdzonego przez właściwego ministra, umożliwiające zdobycie uznawanych w danym systemie prawnym kwalifikacji.

61. Kształcenie nieformalne – zarówno kształcenie zamierzone (samodzielne uczenie się) jak i niezamierzone (występujące w sytuacjach życia codziennego, np. w pracy). Kształcenie to zapewniane jest przez instytucję inną niż instytucja edukacyjna lub szkoleniowa, np. poprzez grupę rówieśniczą czy poprzez wymianę doświadczeń z osobami z innych kręgów kulturowych. W kształceniu nieformalnym nie ma nastawienia na przymus nauki i zapamiętywanie informacji, postępy nie są oceniane. Pomiędzy nauczycielem a uczniem jest relacja partnerska, nie opierająca się na wymaganiach znajomości definicji. Kształcenie to koncentruje się na człowieku, a nie na przedmiocie nauczania czy na materiałach

dydaktycznych. Osoba ucząca się ma szansę aktywnie uczestniczyć w budowaniu swojej wiedzy i umiejętności, a nie tylko biernie odbierać informacje.

62. Kształcenie pozaformalne – patrz: kształcenie nieformalne.

63. Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych – formy uzyskiwania oraz uzupełniania wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego oraz ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego.

64. Kształcenie ustawiczne w formach szkolnych – formy uzyskiwania i uzupełniania formalnego wykształcenia przez osoby pełnoletnie w szkołach dla dorosłych.

65. Kurs e-learningowy – zbiór materiałów i treści dydaktycznych przekazywanych na odległość przez internet, nośniki komputerowe lub inne techniki zdalnej komunikacji zakładającej udział komputera. Kurs e-learningowy powinien mieć ściśle określony zakres i realizować przyjęte cele.

66. Lider projektu – podmiot, który przewodzi grupie podmiotów realizujących wspólnie projekt w ramach partnerstwa. Podmiot ten jest odpowiedzialny za zarządzanie projektem i rozliczenie projektu.

67. List intencyjny – pisemna, wstępna deklaracja chęci nawiązania współpracy krajowej bądź ponadnarodowej, która określa zakres przyszłych działań bądź umów oraz zarys planów dotyczących danego projektu. List intencyjny składany jest wraz z wnioskiem o dofinansowanie projektu.

68. Lista rankingowa – lista wniosków, które zostały rekomendowane do dofinansowania. Podstawą do ułożenia listy rankingowej jest ocena merytoryczna wniosku dokonana przez Komisję Oceny Projektów. Wnioski te są uszeregowane w kolejności malejącej liczby uzyskanych punktów.

69. Mainstreaming – jedna z wytycznych Unii Europejskiej, która oznacza ocenę prawa, działań i programów wdrażanych w krajach Unii Europejskiej pod kątem ich wpływu na pozycję kobiet i mężczyzn.

70. Mainstreaming w projektach innowacyjnych – włączanie produktów projektów innowacyjnych do głównego nurtu polityki lub praktyki. Ze względu na dwie podstawowe drogi transferu innowacji wyróżnia się dwa rodzaje mainstreamingu.

1. Mainstreaming horyzontalny – jest skoncentrowany na działaniach praktycznych, najczęściej bywa ograniczony do poziomu lokalnego i regionalnego, na którym wygenerowano dobre rozwiązanie, praktykę. Dokonujące się w jego ramach powielanie w całości lub w części przez inny podmiot produktów finalnych to inaczej mainstreaming praktyk.

2. Mainstreaming wertykalny – angażujący otoczenie polityczne i decydentów różnych szczebli w celu przekonania ich do włączenia produktów projektu do systemu wpływającego lub współtworzącego główny nurt polityki. Dokonujące się w jego ramach wpływ doświadczeń i rozwiązań wypracowanych w projekcie na główny nurt polityk i decyzji politycznych to inaczej mainstreaming polityk.

71. Małe granty – projekty unijne, w których wnioskowana kwota dofinansowania nie przekracza 50 tys. złotych. Są to głównie projekty dotyczące małych społeczności. Patrz: Inicjatywy oddolne.

72. Mapa projektów EFS – internetowa baza zawierająca informacje o wszystkich aktualnie realizowanych projektach dofinansowanych z EFS w ramach PO KL na terenie całego kraju. Mapa została utworzona w celu ułatwienia wszystkim zainteresowanym osobom i instytucjom poszukiwania konkretnych informacji o działaniach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Mapa Projektów EFS jest wyszukiwarką, w której po zaznaczeniu odpowiednich kryteriów zainteresowane osoby mogą znaleźć odpowiedni dla siebie projekt, np.: szkolenie, kierunek studiów, projekt umożliwiający otrzymanie dotacji na otwarcie działalności gospodarczej - wspierane ze środków EFS.

73. Monitorowanie – obserwacja realizowanego projektu. Służy zapewnieniu zgodności realizacji projektu z zatwierdzonymi we wniosku o dofinansowanie założeniami. Obserwacja prowadzona jest w trakcie realizacji projektu.

74. Negocjacje – proces komunikowania się, który służy osiągnięciu porozumienia. Dochodzi do nich, jeżeli przynajmniej jedna strona nie zgadza się z daną opinią lub z danym rozwiązaniem sytuacji. W ramach PO KL wniosek o dofinansowanie projektu może zostać skierowany do negocjacji przez oceniających na etapie oceny merytorycznej. Negocjacje mogą dotyczyć zarówno zakresu merytorycznego, jak i budżetu projektu, w tym wysokości kwoty dofinansowania. Propozycja dokonania zmian zawarta jest w piśmie adresowanym do projektodawcy.

75. Obszary wiejskie – gminy wiejskie, miejsko-wiejskie i miasta do 25 tys. mieszkańców.

76. Ocena formalna – pierwszy etap weryfikacji poprawności złożonego wniosku o dofinansowanie. W trakcie oceny formalnej wniosek sprawdzany jest pod kątem jego zgodności z kryteriami formalnymi oraz kryteriami dostępu, o ile zostaną określone. W pierwszym przypadku weryfikacji podlegają m.in.: poprawne opieczętownienie i podpisanie wniosku, załączenie do wniosku wymaganych załączników, wypełnienie wszystkich wymaganych pól. W dokumentacji konkursowej

zamieszczana jest informacja o tym, które uchybienia powodują odrzucenie wniosku oraz które podlegają korektom lub uzupełnieniom. Ocena formalna dokonywana jest na zasadzie zero-jedynkowej, czyli wniosek spełnia dane kryterium (jeden) lub go nie spełnia (zero).

77. Ocena merytoryczna – drugi etap weryfikacji poprawności złożonego wniosku o dofinansowanie. Ocenie merytorycznej podlega każdy wniosek o dofinansowanie projektu, który uzyskał pozytywny wynik oceny formalnej. Ocena merytoryczna wniosku przeprowadzana jest w oparciu o: kryteria dostępu (o ile zostaną określone), kryteria horyzontalne, ogólne kryteria merytoryczne oraz kryteria strategiczne. Maksymalna liczba punktów za spełnienie kryteriów merytorycznych wynosi 100. Projekt oceniany jest na tym etapie niezależnie przez dwie osoby.

78. Okres kwalifikowania wydatków – okres, w którym mogą być ponoszone wydatki przeznaczone na realizację projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Okres kwalifikowalności każdego pojedynczego projektu określa umowa o dofinansowanie. Okres ten nie może wykraczać poza daty graniczne, tj. od 12 grudnia 2006 roku do 31 grudnia 2015 roku.

79. Okres Programowania – okres planowania budżetu Wspólnoty Europejskiej, zazwyczaj 7-letni. Okres obowiązywania dokumentów programowych, stanowiących podstawę do ubiegania się o wsparcie unijne. Zgodnie z zapisami konstytucji Wspólnoty Europejskiej obecny okres programowania to lata 2007-2013.

80. Organizacja pozarządowa – podmiot niebędący jednostką sektora finansów publicznych, działający na rzecz wybranego interesu publicznego i nie działający dla osiągnięcia zysku. Do najpopularniejszych organizacji pozarządowych w Polsce należą m.in. Związek Harcerstwa Polskiego oraz Polska Akcja Humanitarna.

81. Osoba bezrobotna – osoba:

- niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej;
- nieucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym;
- zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego Powiatowym Urzędzie Pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej;
- która ukończyła 18 lat i nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet lub 65 lat w przypadku mężczyzn;
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę

lub nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego;

- nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej, o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
- nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej albo nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego;
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania.

82. Osoba nieaktywna zawodowo – osoba w wieku 15-64 lata, niezatrudniona, niewykonywająca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, która jednocześnie nie zalicza się do kategorii „bezrobotny”.

83. Osoba zatrudniona – osoba zatrudniona w rozumieniu Kodeksu pracy, w szczególności pozostająca w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę oraz Kodeksu cywilnego.

84. Osoba odchodząca z rolnictwa – osoba ubezpieczona w KRUS lub jej domownik (w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników), zamieszkująca w gminie wiejskiej i miejsko-wiejskiej bądź w mieście do 25 tys. mieszkańców, która wykonuje działalność rolniczą, lecz w momencie przystąpienia do projektu składa oświadczenie o zamiarze podjęcia zatrudnienia w obszarach niezwiązanych z działalnością rolniczą lub o zamiarze podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej.

85. Osoba odchodząca z rybołówstwa (rybactwa) – osoba zatrudniona przy połowie (pozyskiwaniu) ryb i innych organizmów wodnych (np. raków w wodach powierzchniowych (śródlądowych i morskich), a także przy gospodarowaniu i ochronie zasobów ryb i innych organizmów wodnych,

która w momencie przystąpienia do projektu składa oświadczenie o zamiarze podjęcia zatrudnienia niezwiązanego z wymienioną powyżej działalnością.

86. Osoba pozostająca bez zatrudnienia – osoba w wieku 15–64 lata, niezatrudniona, niewykonywająca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, w tym osoba zarejestrowana we właściwym dla miejsca zamieszkania (stałego lub czasowego) Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna, o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt a-k *Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.).

87. Outplacement (zwolnienie monitorowane) – zespół narzędzi wsparcia na rzecz pracownika, będącego w stanie rozwiązania umowy o pracę lub zagrożonego jej wypowiedzeniem. Zgodnie z *Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, pracodawca, który zamierza zwolnić co najmniej 100 pracowników w ciągu 3 miesięcy, zobowiązany jest do zorganizowania zwalnianym osobom programu pomocy oraz zgłosić to odpowiednim instytucjom. Program ten może być realizowany przez agencje zatrudnienia lub wyspecjalizowane firmy. Finansowany jest on głównie przez pracodawcę lub w porozumieniu pracodawcy z odpowiednimi jednostkami. Outplacement może obejmować w szczególności: poradnictwo zawodowe i psychologiczne, pomoc w znalezieniu nowego miejsca pracy, finansowanie szkoleń i kursów przekwalifikowujących, kursów doszkalających, pomoc w zmianie miejsca zamieszkania, środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, określenie optymalnej ścieżki rozwoju zawodowego.

88. Partner krajowy – instytucja wymieniona w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie realizacji projektu, uczestnicząca w jego realizacji, wnosząca do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne i/lub finansowe, realizująca projekt wraz z beneficjentem i innymi partnerami na warunkach określonych w umowie z beneficjentem. Udział partnera musi być adekwatny do merytorycznej wartości projektu.

89. Partner ponadnarodowy – partner zagraniczny wymieniony we wniosku o dofinansowanie projektu współpracy ponadnarodowej, z którym projektodawca podpisuje list intencyjny, a następnie umowę o współpracy ponadnarodowej, wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne i (lub) finansowe, realizujący projekt wspólnie z beneficjentem PO KL i innymi partnerami zagranicznymi na warunkach określonych w tej umowie.

90. Partnerstwo krajowe – włączenie w proces podejmowania decyzji i ich realizacji odpowiednich szczebli władz wspólnotowych i krajowych, jak również instytucji i środowisk regionalnych oraz lokalnych najlepiej znających potrzeby i możliwości swego regionu. Jest to jedna z zasad wdrażania Funduszy Strukturalnych.

91. Partnerstwo publiczno-społeczne – forma współpracy pomiędzy jednostkami publicznymi, a podmiotami niezaliczanymi do sektora finansów publicznych i niedziałającymi w celu osiągnięcia zysku (np. stowarzyszenie).

92. Partnerzy społeczni – organizacje pracodawców i pracowników uczestniczące w dialogu społecznym. „Partnerzy społeczni” to termin szeroko używany w całej Europie w odniesieniu do przedstawicieli pracodawców i pracowników (organizacji pracodawców i związków zawodowych). Partnerzy społeczni odgrywają wyjątkową rolę w ładzie społecznym i gospodarczym: reprezentują pod każdym względem interesy i problemy świata pracy, od warunków pracy do rozwijania ustawicznego szkolenia, włączając w to definicję norm wynagrodzenia. W szczególności są uprawnieni do prowadzenia w imieniu swoich członków dialogu, który może zostać uwieńczony porozumieniami zbiorowymi dotyczącymi wszystkich poruszanych kwestii. Oznacza to, że nie tylko wyrażają oni interesy pracodawców i pracowników. Mogą oni również zobowiązać swoich członków do pewnych działań w negocjacjach. Oprócz tego partnerzy społeczni przyczyniają się do osiągnięcia celów unijnych poprzez inicjatywy w następujących obszarach: uczenie się przez całe życie; poprawianie wskaźnika zatrudnienia; równości szans; zwiększania dostępu do zatrudnienia oraz uczestnictwa w rynku pracy; wzmacniania integracji społecznej i zwalczania dyskryminacji; godzenia pracy z życiem rodzinnym.

93. PEFS – Podsystem Monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego - system przeznaczony do monitorowania efektów realizacji projektów dofinansowanych z EFS. Podstawowym celem podsystemu jest spełnienie wszelkich wymogów Komisji Europejskiej, ze względu na specyfikę EFS nie uwzględnioną w systemie SIMIK. Podsystem monitorowania spełnia następujące zadania:

- wprowadzanie i przechowywanie szczegółowych informacji na temat Beneficjentów Ostatecznych,

- wprowadzanie danych pochodzących z ankietowania Beneficjentów Ostatecznych po zakończeniu ich udziału w projekcie,
 - generowanie wskaźników obrazujących stopień realizacji PO KL,
 - wykorzystanie systemów informatycznych użytkowanych przez beneficjentów w celu zautomatyzowania procesu przekazu danych na temat Beneficjentów Ostatecznych,
 - przechowywanie danych finansowych związanych z realizacją projektów. Dane do systemu przekazywane są przez beneficjentów wraz ze sprawozdaniami okresowymi i sprawozdaniem końcowym.
-

94. Plan działania – roczny dokument planistyczno-operacyjny, stanowiący doprecyzowanie zapisów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL. Ma on na celu przedstawienie założeń Instytucji Pośredniczącej w danym roku co do preferowanych form wsparcia (typów projektów), podziału środków finansowych na wybrane typy projektów oraz szczegółowych kryteriów wyboru projektów, które będą stosowane w roku obowiązywania Planu Działania.

95. Podkomitet Monitorujący PO KL (PKM PO KL) – podmiot powoływany dla celów oceny i nadzorowania danego programu na poziomie regionalnym. Jego zadaniem jest zapobieżenie jednostronnym ocenom, wypracowanie kryteriów i sposobu oceny programu na poziomie regionalnym, częstotliwości i zakresu analiz cząstkowych i końcowych. Podkomitet Monitorujący PO KL w województwie zachodniopomorskim działa pod przewodnictwem Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego i został powołany Uchwałą.

Uwzględniając zasadę partnerstwa, w PKM PO KL uczestniczy strona rządowa, samorządowa, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Przy powoływaniu członków Podkomitetu wzięto pod uwagę dążenie do zrównoważonego udziału strony rządowej, samorządowej, partnerów społecznych i gospodarczych oraz jak najwyższej efektywności ich pracy a także zasadę równości szans kobiet i mężczyzn. Podstawą wyznaczania składu Podkomitetu są *Wytyczne Nr 3 Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczące komitetów monitorujących oraz Zasady powoływania Komitetu Monitorującego oraz Podkomitetów Monitorujących Program Operacyjny Kapitał Ludzki w latach 2007-2013*.

96. Podmioty ekonomii społecznej – w ramach PO KL do tej kategorii zaliczone zostały: spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 *Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie* (Dz. U. z dnia 29 maja 2003 r. z późn. zm.), Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej.

97. Podstawa programowa – obowiązkowy, na danym etapie kształcenia, zestaw celów i treści nauczania oraz umiejętności, a także zadań wychowawczych szkoły, które są uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego i programach nauczania oraz umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.

98. Pomoc de minimis – pomoc nieprzekraczająca pułapu 200 000 Euro w okresie 3 lat kalendarzowych, która nie wpływa na handel między państwami członkowskimi i/lub nie zakłóca bądź nie grozi zakłóceniem konkurencji.

99. Pomoc publiczna – wsparcie dla przedsiębiorstw, udzielane przez państwo lub pochodzące ze środków państwowych, na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku. Ma charakter selektywny oraz zakłóca bądź grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

100. Produkt – określa dobra i usługi, które powstaną w wyniku zadań realizowanych w ramach projektu. Produktem (skwantyfikowanym zapomocą wskaźnika projektu) może być np. liczba publikacji wytworzonych w ramach projektu; liczba udzielonych porad; liczba osób, które otrzymały dotację; liczba szkół, które zrealizowały programy rozwojowe; liczba godzin szkolenia przypadająca na jednego uczestnika; liczba badań i analiz opracowanych w ramach projektu.

101. Produkt finalny (projekt innowacyjny) – rozumiany jest jako model/narzędzie/instrument, służący rozwiązywaniu problemów. To nowe podejście do metod postępowania, treści działania. Produkt finalny powstaje w trakcie realizacji projektu innowacyjnego. Może zostać wypracowanych także kilka produktów pośrednich, prowadzących do wypracowania produktu finalnego, jak również kilka równoległych produktów finalnych.

102. Program Operacyjny – dokument przyjęty przez Komisję Europejską, składający się ze spójnego zestawienia Priorytetów, zawierającego działania wieloletnie, które mogą być wdrażane przez jeden lub kilka Funduszy, lub inne dostępne instrumenty finansowe.

103. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) – Program stanowiący odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi UE stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Dążąc do efektywnego rozwoju zasobów ludzkich, Program będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia. Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. Do osiągnięcia powyższego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych do których należą:

- podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce,
- upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie

kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy,

- zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa,
- wzrost spójności terytorialnej.

104. Projekt – przedsięwzięcie realizowane w ramach działania, będące przedmiotem umowy o dofinansowanie projektu między beneficjentem a Instytucją Organizującą Konkurs

105. Projekt badawczy – określony plan działania, który polega na zbieraniu i opracowywaniu informacji dotyczących określonego zagadnienia.

106. Projekt informacyjno-promocyjny – przedsięwzięcie, którego celem jest informowanie i promowanie wśród grup docelowych konkretnych działań, zjawisk, idei, trendów itp.

107. Projekt innowacyjny – przedsięwzięcie, które służy poszukiwaniu nowych, lepszych, efektywniejszych sposobów rozwiązywania problemów mieszczących się w obszarach wsparcia EFS. W ramach PO KL można realizować projekty innowacyjne testujące oraz upowszechniające.

108. Projekt innowacyjny testujący – przedsięwzięcie służące wypracowaniu nowych rozwiązań oraz ich upowszechnieniu i włączeniu do głównego nurtu polityki.

109. Projekt innowacyjny upowszechniający – przedsięwzięcie służące jedynie upowszechnianiu i włączeniu do głównego nurtu polityki i praktyki rozwiązań wypracowanych wcześniej w ramach innych programów lub projektów PO KL (np. Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, Programu Leonadro da Vinci, projektów innowacyjnych testujących itp).

110. Projekt konkursowy – projekt wyłoniony w trybie konkursu, tzn. nabór wniosków o dofinansowanie projektów ma charakter publiczny i powszechny. Instytucja Zarządzająca, Instytucja Pośrednicząca lub Instytucja Wdrażająca ogłasza konkurs na swojej stronie internetowej oraz zamieszcza ogłoszenie o konkursie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim lub regionalnym.

111. Projekt systemowy – przedsięwzięcia polegające na dofinansowaniu zadań publicznych określonych w przepisach organów administracji publicznej i innych jednostek sektora finansów publicznych, np. Ochotnicze Hufce Pracy, Powiatowe Urzędy Pracy, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Gospodarki. W ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki beneficjentami projektów systemowych mogą być jednostki organizacyjne samorządu województwa wskazane przez Instytucję Pośredniczącą w Planie Działania PO KL.

112. Projekt współpracy ponadnarodowej – przedsięwzięcie, które zakłada wspólną realizację działań przez partnerów ponadnarodowych, w tym np. wypracowanie wspólnych rozwiązań. Projekty te są możliwe do realizacji w każdym z Priorytetów PO KL, z wyłączeniem inicjatyw lokalnych na obszarach wiejskich (Działów 6.3, 7.3, 9.5). Rozróżniamy dwa rodzaje projektów współpracy ponadnarodowej: wyodrębnione projekty współpracy ponadnarodowej oraz projekty z komponentem ponadnarodowym.

113. Projekt z komponentem ponadnarodowym – projekt, którego cele szczegółowe są niemożliwe do osiągnięcia bez współpracy ponadnarodowej. Realizacja komponentu ponadnarodowego wnosi rzeczywistą wartość dodaną, wynikającą z wymiany wiedzy, doświadczenia i wzajemnego uczenia się partnerów ponadnarodowych, którą można osiągnąć jedynie przy ich udziale. Komponent ponadnarodowy planowany jest na etapie opracowania wniosku o dofinansowanie projektu lub zyskuje komponent ponadnarodowy w trakcie realizacji, tj. komponent został zgłoszony jako zmiana do wniosku o dofinansowanie projektu.

114. Projektodawca – podmiot ubiegający się o środki na realizację projektu do czasu podpisania umowy o dofinansowanie projektu.

115. Promocja projektu – element realizacji projektu przez beneficjenta, mający na celu informowanie społeczeństwa o wsparciu, jakie oferuje projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej. Dotyczy to oznaczania: pomieszczeń, w których realizowane są projekty; sprzętu i wyposażenia zakupionego w ramach projektu; publikacji; materiałów informacyjnych; a także stanowiska pracy, które jest współfinansowane z EFS. Ponadto informacja o współfinansowaniu powinna być także przekazywana w trakcie trwania konferencji, seminariów, warsztatów, spotkań informacyjnych, targów i innych imprez promocyjnych. Beneficjenci PO KL są odpowiedzialni za informowanie o pomocy otrzymanej z Europejskiego Funduszu Społecznego zgodnie z art. 8 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z 8 grudnia 2006 r.

116. Protest – pisemne wystąpienie projektodawcy do Instytucji Pośredniczącej o ponowne sprawdzenie zgodności złożonego przez niego wniosku z kryteriami wyboru projektów, a także procedurami regulującymi proces oceny wniosków. Protest należy wnieść w formie pisemnej w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania informacji o wynikach oceny wniosku. Instytucja Pośrednicząca może rozpatrzyć wniosek pozytywnie, wówczas wniosek o dofinansowanie projektu podlegać będzie dalszej procedurze wyboru, lub rozpatrzyć protest negatywnie.

117. Publiczne środki krajowe – środki finansowe pochodzące z budżetu państwa oraz państwowych funduszy celowych. To także środki budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jak i środki innych jednostek sektora finansów publicznych.

118. Publiczne środki wspólnotowe – środki finansowe pochodzące z budżetu Wspólnot Europejskich, a w szczególności z funduszy strukturalnych.

119. Punkt Konsultacyjny EFS – podmiot funkcjonujący w Instytucji Pośredniczącej, w którym Beneficjenci Ostateczni są informowani o rodzajach wsparcia oferowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (kursy, szkolenia, dotacje itp.), a projektodawcy uzyskują informacje na temat działań, jakie mogą być dofinansowane z EFS, oraz tego, jakie dokumenty należy złożyć i jak powinien wyglądać prawidłowy wniosek o dofinansowanie projektu.

120. Punkty kontaktowe – komórki organizacyjne i osoby wskazane do kontaktu w każdej Instytucji Pośredniczącej (1 osoba w każdej Instytucji Pośredniczącej), których zadaniem jest zapewnienie sprawnej komunikacji oraz koordynacja wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej na szczeblu krajowym oraz Unii Europejskiej. Do zadań punktów kontaktowych należy w szczególności: informowanie Instytucji Zarządzającej, KIW, innych IP oraz państw członkowskich w zakresie wdrażanych Priorytetów/Działań/Poddziałań PO KL (np. ogłaszanych konkursów, realizowanych projektów itp.) oraz współpraca z KIW oraz innymi IP w zakresie koordynacji działań na szczeblu krajowym. Za powołanie oraz koordynację działań punktów kontaktowych odpowiada Instytucja Zarządzająca PO KL.

121. Regionalna Informacyjna Grupa Robocza Funduszy Europejskich (RIGR FE) – podmiot powołany w celu opiniowania i konsultacji działań o charakterze informacyjno-promocyjnym realizowanych przez instytucje zaangażowane we wdrażanie funduszy europejskich w regionie. W pracach RIGR FE biorą udział m.in. przedstawiciele Instytucji Pośredniczącej oraz Urzędu Marszałkowskiego – zajmujący się Regionalnym Programem Operacyjnym i Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz przedstawiciele Regionalnego Ośrodka EFS, co w znacznym stopniu ułatwia koordynację działań informacyjno-promocyjnych w regionie.

122. Regionalne Sieci Tematyczne (RST) – forum dialogu i komunikacji pomiędzy beneficjentami realizującymi projekty innowacyjne a ekspertami i praktykami w dziedzinie, jakiej dotyczą projekty, jak również przedstawicielami Instytucji Pośredniczących oraz decydentami na różnych szczeblach władzy. Głównym celem powołania Sieci Tematycznych w ramach PO KL jest wspieranie innowacyjności i zapewnienie odpowiedniej jakości projektom innowacyjnym, poprzez system opiniowania strategii wdrażania realizacji i walidacji produktów projektów innowacyjnych. Sieci Tematyczne PO KL mają także kluczowe znaczenie dla właściwego przebiegu procesu upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki rezultatów projektów innowacyjnych.

123. Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego (RO EFS) – instytucja powołana, aby rozwijać kompetencje potencjalnych beneficjentów, związane z wykorzystaniem szansy, jaką oferuje Europejski Fundusz Społeczny. Regionalne Ośrodki EFS ułatwiają zainteresowanym osobom i instytucjom dostęp do informacji o możliwościach wykorzystania środków z EFS i fachowo wspierają potencjalnych beneficjentów w trakcie przygotowywania projektów. Ośrodki służą również pomocą projektodawcom w przygotowaniu wniosku i beneficjentom w realizacji projektu. Regionalne Ośrodki EFS aktywizują lokalne społeczności, wspierają instytucje i organizacje w nawiązywaniu partnerstw przyczyniających się do rozwoju regionu, pomagają diagnozować problemy na lokalnym/regionalnym rynku pracy i podejmować takie działania, które skutecznie przeciwdziałają tym problemom.

W województwie zachodniopomorskim znajdują się dwa Regionalne Ośrodki EFS: w Szczecinie oraz w Koszalinie.

124. Reguła proporcjonalności – instrument mający na celu pomniejszenie kwoty dofinansowania w przypadku niezrealizowania przez beneficjenta założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie projektu, tj.: kryterium dostępu; kryterium strategicznego bądź celu projektu. W przypadku niespełnienia kryterium dostępu w ramach projektu podmiot będący stroną umowy uznaje wszystkie wydatki dotychczas rozliczone w ramach projektu za niekwalifikowalne. W przypadku niespełnienia kryterium strategicznego w ramach projektu lub nieosiągnięcia celu projektu – wysokość wydatków w dotychczas zatwierdzonych wnioskach o płatność może zostać proporcjonalnie zmniejszona, co jednocześnie oznacza odpowiednie obniżenie kwoty dofinansowania określonej w umowie o dofinansowanie projektu.

125. Rekrutacja otwarta – w projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, to proces naboru potencjalnych uczestników do projektu, który ma za zadanie wybór ostatecznej kwalifikowanej grupy docelowej, zgodnie z ustalonymi na etapie przygotowywania projektu kryteriami selekcji, opisanymi we wniosku aplikacyjnym. Z rekrutacją mamy do czynienia w przypadku projektów zakładających wsparcie dla uczestników, natomiast nie dotyczy to projektów informacyjno-promocyjnych i badawczych. To typ rekrutacji, w ramach której każda osoba zainteresowana udziałem w projekcie i jednocześnie spełniająca określone wymagania dotyczące grupy docelowej projektu, może zgłosić chęć uczestnictwa.

126. Rekrutacja zamknięta – w projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego to sytuacja, gdy projekt obejmuje – ze względu na swój zakres oddziaływania – wsparciem wszystkich pracowników / personel konkretnego podmiotu, wyodrębnionej organizacyjnie części danego podmiotu lub konkretnej grupy podmiotów wskazanych we wniosku o dofinansowanie.

127. Relacja nakład-rezultat – zależność pomiędzy efektywnością wydatków w projekcie a ich racjonalnością. Należy dążyć do osiągnięcia rezultatów jak najniższym kosztem przy jednoczesnym zachowaniu ich wysokiej jakości

128. Rezultaty – bezpośrednie i natychmiastowe efekty zrealizowanego projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie zaszły w wyniku wdrożenia projektu wśród grup docelowych objętych wsparciem w ramach projektu, bezpośrednio po uzyskaniu przez nie wsparcia.

129. Ryczałt – należna kwota pieniężna w wysokości ustalonej z góry – bez rozliczania kosztów poszczególnych transakcji. Możliwość rozliczania kosztów bezpośrednich kwotami ryczałtowymi dotyczy wyłącznie projektów realizowanych w ramach Działania 6.3, Działania 7.3 oraz Działania 9.5 PO KL.

130. Spin – off – nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii, zwykle zależne w pewien sposób (organizacyjnie, formalno-prawnie, finansowo itp.) od organizacji macierzystej (np. uczelni).

131. Spin – out – nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii, zwykle niezależne pod względem organizacyjnym od jednostki macierzystej (np. uczelni) oraz posiadające

niezależne źródła finansowania.

132. Sprawozdanie okresowe – element systemu sprawozdawczości na poziomie krajowym. Na potrzeby monitoringu krajowego jego zakres został rozszerzony względem sprawozdania rocznego, sporządzanego zgodnie ze wzorem określonym przez Komisję Europejską w rozporządzeniu nr 1828/2006 (m.in. o punkty zawierające informacje nt. stanu realizacji prognozy finansowej, planowanego postępu finansowego, narosłych odsetek, wykorzystania kwot odzyskanych, wielkości wypłaconych i rozliczonych zaliczek, działań kontrolnych).

133. Standard minimum – narzędzie przygotowane przez Instytucję Zarządzającą PO KL, mające zagwarantować przestrzeganie minimum realizacji zasady równości szans w projektach PO KL przy ocenie wniosku o dofinansowanie w ramach PO KL. Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn, szczególnie istotne w ramach tego Programu, polegać powinno przede wszystkim na zapewnieniu, aby wszystkie działania i inicjatywy, w sposób pełny oraz aktywny, na wszystkich etapach realizacji uwzględniały swój wpływ odpowiednio na sytuację kobiet i mężczyzn. Standard minimum ma formę listy sprawdzającej, która zawiera pytania, czy wniosek o dofinansowanie spełnia minimalne wymagania w zakresie przestrzegania zasady równości szans kobiet i mężczyzn w projekcie. Aby uznać projekt za zgodny z zasadami równości szans, odpowiedzi w formularzu minimum muszą być twierdzące, w przeciwnym wypadku projekt konkursowy będzie odrzucony, a projekt systemowy zwrócony do poprawek.

134. Strategia wdrażania projektu innowacyjnego testującego – stanowi podstawę weryfikacji pierwszego etapu realizacji projektu. Beneficjent ma obowiązek złożenia tego dokumentu nie później niż w terminie 8 miesięcy od daty rozpoczęcia realizacji projektu. Strategia powinna zawierać cel i opis innowacji, plan działań testujących produkt finalny, sposób sprawdzenia czy innowacja działa, strategię upowszechniania i włączania produktu do głównego nurtu polityki, kamienie milowe oraz analizę ryzyka. Każda Sieć Tematyczna opiniuje strategię w formie uchwały i może dokonać akceptacji strategii, akceptacji warunkowej lub odrzucić strategię. Opinia ta ma charakter rekomendacji dla Instytucji Organizującej Konkurs, która podejmuje ostateczną decyzję dotyczącą akceptacji, akceptacji warunkowej bądź odrzucenia strategii.

135. Szczegółowy Opis Priorytetów (SzOP) – dokument uzupełniający Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Ze względu na szczegółowość zawartych w nim informacji, stanowi kompendium wiedzy dla potencjalnych beneficjentów Programu na temat możliwości i sposobu realizacji projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Zawarte w nim informacje dotyczą szczegółowych typów projektów, listy potencjalnych beneficjentów, grup docelowych wsparcia oraz systemu wdrażania.

136. Szkolenie ogólne – szkolenie teoretyczne lub praktyczne, prowadzące do zdobycia przez pracownika kwalifikacji, które będzie mógł on wykorzystać zarówno na obecnym stanowisku pracy u danego beneficjenta pomocy, jak również na przyszłych stanowiskach pracy oraz na innych polach działalności zawodowej.

137. Szkolenie specjalistyczne – szkolenie teoretyczne lub praktyczne, prowadzące do zdobycia przez pracownika kwalifikacji przydatnych na obecnym lub przyszłym stanowisku pracy u danego beneficjenta pomocy oraz bezpośrednio powiązanych ze specyfiką prowadzonej przez niego działalności, których nie będzie mógł on wykorzystać lub też będzie mógł wykorzystać w ograniczonym stopniu w innych przedsiębiorstwach lub na innych polach działalności zawodowej.

138. Transza – rata płatności realizowanego projektu, przekazywana beneficjentowi przez instytucję płatniczą.

139. Trwałość projektu – zdolność instytucjonalna i organizacyjna projektodawcy do realizacji projektu i zapewnienia środków, które zagwarantują stabilność projektu w okresie jego realizacji oraz w okresie 5 lat po jego zakończeniu (w przypadku MSP okres ten wynosi 3 lata).

140. Umowa cywilno – prawna – rodzaj umowy, której zasady zawierania zostały zawarte w przepisach *Kodeksu cywilnego*, a nie jak w przypadku umowy o pracę *Kodeksu pracy*. Przykładami umowy cywilno – prawnej są: umowa o dzieło, umowa zlecenie, umowa agencyjna.

141. Umowa o dofinansowanie projektu – umowa zawierana pomiędzy właściwą instytucją a beneficjentem, którego projekt został w procedurze konkursowej wyłoniony do dofinansowania.

142. Umowa o współpracy ponadnarodowej – umowa podpisywana przez wszystkich partnerów realizujących projekt we współpracy ponadnarodowej, określająca m.in. wspólne cele, planowane produkty i rezultaty, opis działań, harmonogram ich realizacji, postanowienia finansowe itp.

143. Walidacja produktu finalnego – ocena zgodności produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego, który ma zostać przeznaczony do upowszechniania, z założeniami zawartymi we wniosku o dofinansowanie i – przede wszystkim – w strategii wdrażania projektu oraz jego trafności i użyteczności. Decyzję o zaakceptowaniu lub odrzuceniu produktu finalnego wydaje Sieć Tematyczna. Walidacja następuje w ciągu 30 dni roboczych od daty wpłynięcia produktu do sekretariatu Sieci Tematycznej. Opinia ta ma charakter rekomendacji dla Instytucji Organizującej Konkurs, która podejmuje ostateczną decyzję dotyczącą zaakceptowania lub odrzucenia produktu finalnego.

144. Wartość dodana – niepodważalna korzyść dodatkowa wynikająca z wdrażanego projektu, lecz nie związana bezpośrednio z jego celami. Przez wartość dodaną projektu realizowanego w ramach PO KL można

rozumieć np.: osiągnięcie efektów innych niż efekty osiągane w ramach dotychczasowych działań realizowanych bez wsparcia EFS, które są mierzalne; osiągnięcie dodatkowych efektów, takich jak wyższe lub uzupełniające kwalifikacje, potwierdzone stosownym świadectwem lub dyplomem (jeżeli uzyskanie tych kwalifikacji nie jest przewidziane w projekcie tzn. nie jest elementem realizowanych w projekcie zadań i ich etapów, jak również ich wydanie nie zostało przewidziane w projekcie); wzrost stopnia świadomości w zakresie zasady równości szans płci.

145. Wartość dodana projektu innowacyjnego – współtworzona jest poprzez osiągnięcie dzięki realizacji projektu konkretne rezultaty, produkty i wypracowany produkt finalny. Często wartość dodaną proponowanego rozwiązania definiuje się poprzez przedstawienie jego przewagi nad dotychczasową praktyką i wskazanie dodatkowych korzyści, których w innym przypadku nie można byłoby osiągnąć.

146. Wizyta monitorująca – rodzaj kontroli mającej na celu weryfikację realizacji projektu w ramach PO KL. Wizyta monitorująca może się odbyć np. w miejscu organizacji szkoleń, konferencji, stażu. Zakres przedmiotowy wizyty powinien umożliwić ocenę jakości i prawidłowości realizowanej usługi. Wizyty monitorujące są przeprowadzane bez zapowiedzi.

147. Wkład niepieniężny – wnoszone do projektu określone składniki majątku beneficjenta, przyczyniające się do realizacji projektu, tj. nieruchomości, urządzenia lub materiały, badania lub świadczenia wykonywane przez wolontariuszy, zgodnie ze sposobem wyceny wartości wkładu określonym w *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL*.

148. Wkład pieniężny – wnoszone do projektu środki w postaci gotówki. Wkład w formie finansowej może być wnoszony przez beneficjenta, bądź np. w formie symbolicznych opłat pobieranych od uczestników projektu, pod warunkiem, że przedmiotowe środki zostały uwzględnione w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu.

149. Wkład prywatny – kwota finansowana ze środków prywatnych beneficjenta, wynikająca z wyliczenia poziomu intensywności pomocy publicznej w odniesieniu do wydatków objętych pomocą publiczną.

150. Wkład własny – wnoszony do projektu procent kosztów kwalifikowanych. Co do zasady, w ramach projektów konkursowych, w których projekty realizowane mogą być przez wszystkie podmioty, wkład własny nie jest wymagany. Niemniej jednak, w uzasadnionych przypadkach Instytucja Pośrednicząca może wymagać zabezpieczenia wkładu własnego przez określonych beneficjentów, w szczególności mając na względzie źródła współfinansowania danego Działania lub

równe traktowanie beneficjentów. Ponadto, wkład własny może być wymagany od beneficjentów realizujących projekty systemowe PO KL. Wysokość wymaganego wkładu własnego określana jest w dokumentacji konkursowej, przy czym wkład własny ze środków publicznych nie może być wyższy niż poziom współfinansowania krajowego w Programie, tj. 15%.

151. Wniosek o dofinansowanie projektu – dokument wypełniany w Generatorze Wniosków Aplikacyjnych, w którym opisywane są m.in.: charakterystyka projektu, grupy docelowe, zadania podejmowane w projekcie, ryzyko nieosiągnięcia założeń projektu (w przypadku projektów powyżej 2 mln. zł.), oddziaływanie projektu, potencjał i doświadczenie projektodawcy oraz opis sposobu zarządzania projektem.

152. Wniosek beneficjenta o płatność – dokument składany przez beneficjenta celem rozliczenia przez niego wydatków w ramach projektu. We wniosku o płatność beneficjent wykazuje wydatki poniesione w danym okresie rozliczeniowym z otrzymanych środków dofinansowania oraz w ramach wkładu własnego. Dokument ten składany jest w terminach określonych w umowie o dofinansowanie projektu, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Wniosek o płatność przygotowywany jest w Generatorze Wniosków Płatniczych.

153. Wskaźniki – narzędzia monitorowania projektu, które są istotną częścią raportów i sprawozdań w ramach PO KL. Umożliwiają dokonanie oceny stanu wdrożenia projektu, a także Programu czy Priorytetu i stwierdzenie, czy cele projektu zostaną osiągnięte, a on sam zakończy się sukcesem.

154. Wsparcie towarzyszące – działania o charakterze dodatkowym wobec głównych działań w projekcie, występujące w celu ułatwienia realizacji działań, np. zwrot kosztów dojazdu na szkolenie, zapewnienie wyżywienia uczestnikom projektu, wypłata stypendium szkoleniowego dla osób bezrobotnych, biorących udział w projekcie szkoleniowym.

155. Wykluczenie społeczne – brak lub ograniczone możliwości uczestnictwa, wpływu, korzystania osób i grup z podstawowych praw, instytucji publicznych, usług, rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich.

156. Wymiary innowacyjności – występują w ramach projektu innowacyjnego. Wyróżnia się trzy wymiary innowacyjności:

- grupy docelowej – wspieranie nowych, nietypowych grup, nie korzystających wcześniej z pomocy;
- problemu – rozwiązanie problemu, który do tej pory nie był w wystarczającym stopniu uwzględniony w polityce Państwa;
- formy wsparcia – wykorzystanie nowych instrumentów w rozwiązywanie dotychczasowych problemów, możliwości adaptowania rozwiązań sprawdzonych w innych krajach, regionach czy też w innych kontekstach.

157. Wyodrębnione projekty współpracy ponadnarodowej – projekty w całości realizowane we współpracy ponadnarodowej; wszystkie cele i działania projektu związane są z tą współpracą.

158. Zabezpieczenie prawidłowej realizacji projektu – dokument służący zabezpieczeniu należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie projektu. W projektach, których wartość dofinansowania nie przekracza 10 mln. złotych – zabezpieczeniem jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. Gdy wartość dofinansowania przekracza 10 mln. złotych, zabezpieczeniem prawidłowej realizacji projektu może być: pieniądź, poręczenie bankowe lub poręczenie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, gwarancja bankowa, gwarancja ubezpieczeniowa, poręczenie udzielane przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 Ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2007 r., Nr 42, poz. 275). Zabezpieczeniem prawidłowej realizacji projektu może być także weksel z poręczeniem wekslowym banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, zastaw na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego, zastaw rejestrowy na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, przewłaszczenie rzeczy ruchomych beneficjenta na zabezpieczenie. Zabezpieczenie realizacji projektu może również stanowić hipoteka wraz z cesją praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości będącej przedmiotem hipoteki bądź poręczenie według prawa cywilnego.

159. Zadanie zlecone – powierzenie zewnętrznemu podmiotowi realizacji całości bądź znacznej części zadania merytorycznego podczas realizacji projektu. Za zadanie zlecone uznaje się zadanie, w którym beneficjent wyłącza swoje zaangażowanie w działania podejmowane w związku z jego realizacją.

160. Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ) – przedsiębiorstwa powoływane przez gminy, powiaty, fundacje, stowarzyszenia lub inne organizacje społeczne, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. Przedsiębiorstwa te wspierają zarówno osoby niepełnosprawne na początku ich kariery zawodowej, jak i powracające na rynek pracy.

161. Zamówienie publiczne – zamówienie usług, dostaw lub robót budowlanych przez podmioty zobowiązane do stosowania *Ustawy Prawo zamówień publicznych*. Są to m.in. jednostki sektora finansów publicznych oraz inne państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Stosowanie procedur zamówienia publicznego ma na celu racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi.

162. Zasada konkurencyjności – sposób wyboru podmiotów zainteresowanych realizacją zamówień zlecanych przez beneficjentów. Zobowiązani do ponoszenia wydatków w ramach projektu PO KL zgodnie z zasadą konkurencyjności, są beneficjenci, którzy nie są zobligowani do stosowania *Ustawy Prawo zamówień publicznych*. Realizacja zamówień zgodnie z Zasadą konkurencyjności dotyczy projektów przekraczających wyrażoną w złotych równowartość kwoty 14 tys. euro netto.

163. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn – patrz: GENDER MAINSTREAMING.

164. Zasada SMART – reguła odnosząca się do celów projektu określanych we wniosku o dofinansowanie. Mówi o tym, że cele ogólne i cele szczegółowe projektu muszą być:

S – szczegółowe, konkretne;

M – mierzalne;

A – akceptowalne/trafne;

R – realistyczne;

T – określone w czasie.

**Instytucje udzielające wsparcia szkoleniowego i doradczego
w zakresie przygotowywania projektów w ramach PO KL:**

Wojewódzki Urząd Pracy

Punkt Konsultacyjny EFS

ul. A. Mickiewicza 41

70-383 Szczecin

pokoje nr: 209, 210, 211

tel. (91) 425 61 63/64

e-mail: pokl@wup.pl

www.pokl.wup.pl

Filia WUP

Punkt Konsultacyjny EFS

ul. Słowiańska 15a

75-846 Koszalin

pokoje: 25, 26

tel. (94) 344 50 25/26

Skype: WUP_SZCZECIN

e-mail: poklkoszalin@wup.pl

www.pokl.wup.pl

**Wojewódzki Urząd Pracy
Punkt Konsultacyjny EFS**

ul. A. Mickiewicza 41

70-383 Szczecin

pokoje nr: 209, 210, 211

tel. (91) 425 61 63/64

e-mail: pokl@wup.pl

www.pokl.wup.pl



**Filia WUP
Punkt Konsultacyjny EFS**

ul. Słowiańska 15a

75-846 Koszalin

pokoje: 25, 26

tel. (94) 344 50 25/26

Skype: WUP_SZCZECIN

e-mail: poklkoszalin@wup.pl

**Regionalny Ośrodek
Europejskiego
Funduszu Społecznego
w Szczecinie**

Zachodniopomorska Agencja

Rozwoju Regionalnego S.A.

ul. Św. Ducha 2

70-205 Szczecin

tel. (91) 432 93 13

fax. (91) 432 93 09

e-mail: info_szczecin@roefs.pl

www.szczecin.roefs.pl

**Regionalny Ośrodek
Europejskiego
Funduszu Społecznego
w Koszalinie**

Koszalińska Agencja

Rozwoju Regionalnego S.A.

ul. Przemysłowa 8

75-216 Koszalin

tel. (94) 343 26 33

fax (94) 3416088

e-mail: info_koszalin@roefs.pl

www.koszalin.roefs.pl

*Publikacja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Pomocy Technicznej
Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*

Publikacja jest współfinansowana ze środków
Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach
Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013